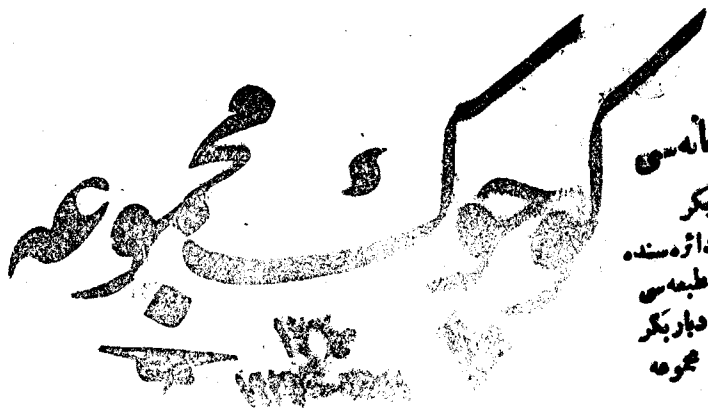

صاحب امتیاز و مدیر مسئول
ضیا کوہ آلب

پیل - ۱ صائی - ۲۱
نسخہ سی ۱۰ فروشد

آبونہ شرائط

ہفتہ برہیقار ملی ، ادبی ، سیاسی ، اقتصادی مجموعہ در

۹ ربیع الاول سنہ ۳۴۱ بازار ابرتی ۳۰ تشری اول سنہ ۳۳۸

مصاحبہ :

جمیتلرہ تناسلی

اسکی برجمیتدن دہ بعضاً . بو طریقہ . ہی
برجمیت دوخار . مثلاً . انکارہ دن آمریقا
جمیتنک دوغمہ سی کی .
بو انشقاقی ، ابتدا بر مستعمرہ نک
نشکی صورتندہ باشلار . سوکرا ، بو مستعمرہ

حیوان و نباتلرہ تناسلی کی . جمیتلرہ
تناسلی دہ ایک صورتہ اولور : (۱) انشقاقی
طریقہ ، (۲) ازدواج طریقہ .
حیوانلر و نباتلر طائدہ . حیرہ لر
انشقاقی طریقہ . تناسلی ابتداری کی .

(قاز - آق) کلهلرندن ترکب ایدر. قاز
کی حر و سرسست، دغندر، چیلایلر،
فیر غزلرک برعنه (هار) دیرلردی.
اوحالد بونارده، (آق قاز) اولوق کرک
مع مایه، قازاق، کاسی (فیرغز قازاقلر)ک
هنواندن عبارت دکلدر. تورکک هر شهه سنده
خاقانلک اسفیدادینه تحیل ایدمه یه رک حر
و سرسست اولوق ایچین، داغلره یاخود
چوللره چکیلوب کیدنره (قازاق) دیرلردی.
(قریم) ده، براتنه (خان) دن کوسدیی،
قازاق اوله رق، بوزقبره چیقاردی. تیمورلرک ده
تنبجه کده، (قازاق صردان) اوله رق
داغلرده کردیکنی سوباپور.

اسکی اوغوزلرده، انشقاقی دها ایه
تذقیق ایدمایلر. چونکه، اوغوز ایل
بر چوق دفعه لر انشقاقه اوغرامش، متعدد
ایلره آیریلش اولدینی، حالده، هر شعبه نك
نمائه بکمی دورت، بوی محتوی اولدینی
تورویورز. بو حال کوسریورک، انشقاق
و آوغتده، بکی جمعیت، آنا جمعیتک
بوتوق هغه لرینه صاحب، بناء علیه، تشکیلاتجه
اونک تمامه عینی اولور. بکی جمعیت، دینی
بر انقلابه آنا جمعیتدن آیریلشه، طبیی
بو حال مستثادر. اثر آمیقایلر،
بو سبیله انشکاترهن چیقوب هجرت

استقلانی اله اتمکله آیری بر جمعیت
ولور

اسکی تورکده، بوی بر حالک و هو عده،
اسکی جمعیت (بوز) یاخود (اولو) - هفتی،
بکی جمعیتده (کوچوک) هفتی آمله
تفریق اوونورلردی. مثلا، بوشیلر، هیونغ نو
تورکری طرفندن اسکی بوردلرندن
چیقاریلنجه، ایکی شعبه، انشقاق ایتدیار.
آنا شعبه، (بو بوک یوشی) نامیه غربه
دوغرو ایتدی. بکی شعبه ده (کوچوک
یوشی) آدینی آلره ق شماله، دوغرو بوز
چوردی. محمو کاشغری لمتنک خریطه سنده
تالازلرک (اولو تالاز) و (بکی تالاز) =
کوچوک تالاز) نامیه ایکی آیری موقعه
اواوردقلری کوردیورز. اسکی یونانلیلرک
(ماساجت) لری ده بوقیلدن اولمالی، چونکه،
بو تعبیر (بو بوک حت) معناسنده.
ماساقتور دن نشق، برده (جت) ز وار
بوده (کوچوک حت) اولمالی [(جت) ک
تورکجه ادملی چیت، چته، چیتاق
کله لرنده کوردورز.]

اسکی تورکده، بکی بر زمره نك
آنا زمره دن آیریلشی، اثریا (قازاق)
طریقله وقوع بولوردی. (مونغ) ک
جغرافیا سنده کوره، (قازاق) کله سی

هر جمعیّت که در این خصوص معشری
روحانی یعنی مشترک دوینورلرله مشترک
اعتقاداتی وار . بومشری وجدان ،
هر جمعیّت دیگر جمعیتله قارشی ، قابل
برجاعت ، و (ایچ ایل) حاله کثیرر .
باشقه ، جمعیتلر . اونک ایچین . یابانچیدر ،
(دیش ایل) در . ایکی جمعیتک معشری
وجدانلری برلشهرک رومشری وجدانی
حالی آیرسه ، ایکی دیش ایل قابیلشهرق
برتک (ایچ ایل) حانه کیرمش اولور .
فرانسزلر ، بوقاباشمهیه (قووالهسمانس)
دیرلر . بز بولکیمی (توحید) تعبیرله
ترجمه ایدم یابرز . او حانده ، ایکی جمعیتک
ازدواجی ، بونلرک معشری وجدانلرینک
توحد ایتمهسی ، ایکی دیش ایلدر . رایج
ایلت چیمهسی دیمکدر . (تورک دولتک
تکامل) عنوانلی مقاله لر معنی اوقوبانلر

توحدندنی ، بوس بوتونی یکی بر مشری
وجدان دوزار ، بویکی وجداندن یکی
مفکوره لر ، یکی قیت حکملری فیشقیریر
یکی یارائجی هنلر وجوده کلیر . ایشته .
جهنلرک تکاملی ، بو طریقله وفوء کلیر .
شیمدی بوتدقیقندن ، ملی حیائز ایچین
ملی برنیجه چیقارالم . تورکیا تورکاری
ایچین یکیدن راجهای ازدواج ، یکی
بر تکامل حله سی ممکنمیدر ؟ عجبا ، تورکیاده .
هنوز بری ریه تمامیله قایناشاماش تورک
زمره لری وارمیدر ؟ ونی بزه کوسره جاک
و لسان ، ادبیات و حرث ، در . فی الحقیقه ،
بونقطه نظرندن تورکیا تورکاری آراسته
برطلم آرباقلر موجوددر :

اولا ، (خواص) سلفله (خلق)
زمره نلک لسانی ، موسیقی ، وزنی ،
ادبیاتی ، دوبقولری و جمعی آریدر .
خلق ، خواص عائد تنبلی ، مجموعه لری ،
غزللری آکلاماز ، چونکه ، عمومیتله
(ترابیل لسان) ده یازیشلردر . خواصک
موسیقیسنی ده آکلاماز . چونکه ،
با (دوم نلک) طرزنده ، یاخود آلافرافه
اسلوچنددر . بوندن دولای خلق ، آکندی
کندینه آری رادبیات ، آری لسان ،
آری بر موسیقی وجوده کثیرمشد . خلقک

مجه نموده ، خواصککنه بکزه من . خلقده
فردی ضرور ، فردی تفاخر ، حریره لک ، خود قامتی
هوقدر ، خواصده ایسه بوخصتلر کثرت
موجوددر . خلق ، دائما نیکبین و امیدواردر ،
خواص ایسه ، دائمابدین و امیدسزدر . حاصلی ،
خلقک فلسفه سی ، بدیمانی ، اخلاقی باشقه ،
خواصککی باشقه در . بو آرباق کوسریوره
بوایکی زمره نلک مشری وجدانلری آراسته
هوزنام ره وحد حصوله کله مشدر خواص صنی
ایمراطورلک صنی برزیه ایل یاراندینی
غیرطبیعی ، اجنبی مقلدی برزمره در . مثلا ،
ادبیانه و موسیقیده بعضی عجم مقلدی ،
بعضی فرنک مقلددرلر . خلق ایسه ،
اجهای تکاملدزک وجوده کثیردیک طبیی
و ادهای جمیعدر . چونکه ، ادبیاتی ده ،
موسیقیسنی ده کندیمی یاراشدر . او حالده ،
خواص زمره نلک خلقه دوشرو کپتمه سی ،
خلق لسانی ، خلق وزنلری ، خلق
موسیقیسی ، خلق دوبقولری روحیه سی
ایده رک خلقه شمه سی و مایله شمه سی ، تورکیا
تورکلر نه یکیدن راجهای ازدواج ، یکدیله
بر یارائجی تکامل وجوده کثیره جکدر .

بوندن باشقه ، خلق آراسته ده بعضی
آرباقلر وار : سنی خلقک ادبیاتی ، فلسفه سی
باشقه ، قزلباشلرکی باشقه در .

تورک دولتک تکاملی

۱۷

زمره اسمی زنده کی لاحقہ لڑک مقایسه

(مابعد)

۴ — ق ، ک : بارساق ، وارساق ،
(بارس ، بارسجار ، بارسقا) ، کاک (بار ،
کیار) ، قوموق ، چبتاق ، سوخداق ، پچنک ،
قینیق ، بولاق ، اوغراق ، قریق ، قازاق (قاز)
لاچاق ، قایق ، یاماق ، ساریغ (ساری) ،
جروق (چاروغی = دیار بکرده) ، کوی
وروک .

۵ — ل : چکیل ، جل ، قومول ،
ایمل ، منول ، طوضول ، چنرل (چنری
ایلی = قاراجه داغده برکوی)

۶ — ا : قایان (قایی) ، یان ، قومان ،
کیقاف (خنای) ، چیکاز (چنای = قنیر) ،
نویان (نوقای) ، قوریقاق ، قوشاق
(قوشای ، قوشبا) ، قویون (قوی) ،
قامان ، یامان ، دولان (قانغرده کی دلی
دومانلر) ، کوشاز (قوشان ، قوشا) ، یونشیلر

۷ — ش : تورکش (تورکاشی) ،
تولش ، تلاش ، تلهش ، چوواش (آلی
چوب ، چووان) ، اوغوش ، قاماش

قزلباشلارکده اولدنجہ زنکین کتابلری ،
شعرلری ، غنملری وار . یاواش یاواش
آنادولو تورکلرینک بویکی شعبه سی ده
لاینازه جقدر . اوحالده ، یوقاذاشمه دنده ،
ایکنجی بر تکاملی حله سی وجوده
کله جقدر .

بونلرک خارجده ، هنوز (ایل) و
(بوی) حیاتلری باشلین بودوکارلر
تورکلر وار . بونلرکده برعاقب تورکلری ،
مقیم تورکلرک حادثلرینه بکزمه مز . چونکه ،
بونلر ، یاوجبه لکدن بیجقمه ش ، یاخود
هنوزچیه نامشدر . بونلرکدبار آنادولونک
مقیم تورکلری ده ، بودوکار و تورکلرکی
اوغوز قومنه منسوبدر . هر اوچ زمره ده ده
یکری دورت بویک اسملرینه تصادف
ایدرز . اوحالده ، کوچبه ومقیم تورکلرک
لایناشمه دنده اوچنچی بر تکاملی حله سی
دوغه جقدر .

اجتماعات کوزیله باقنجہ ، تورکیانک
استقبالنده ، بوسایدیمز اوچ تکاملی حله سی
کودوروز . اوحالده ، اجتماعی زقیجزلک
فهرکارینی بونقله لده آرمالی بز .

ضیا کوله آلب

۱۶ - چار : بار سچار (وارساق) ،
قارا چار (قرجه ارمی) ، آفشار (آق چار)
۱۷ - قاز ، قازق ، قازقین - ناوروشقان
(وارساق) ارتون قارقین ، ناوروشقان
(طاوشان) ، قازقان (قازاق) [ولاحقهده
چکلی لهجه سینه طأددر]

۱۸ - قای ، قایی (بانی چچک) ،
قوئی (قوئی سرال) وئی (ون : جابه) ،
چاروخی (چارقی ، جروقی) [باغ)
کلمسی (قای) کلمسنگ چکیاچه - یدر ،
(قای) باشقه رفومدر]

۱۹ - مان ، (جی ، لی) لاحقه لری کبی
اتصاف ادایدرد ، انسان ، قوجه مان معنالیینه
کلبیکی دوغرو دکادر ، قوجه مانیک
معناسنده کی بویوکک (قوجه جوهرنده در)
کوکین ، قارمان ، صارومان ، اورمان ،
قورامان (کولکی ، قارالی ، صاریلی ،
میشلی ، تورالی معنالیینه در) (تورکین) ده کی
(مان) قاریدرد ، بکره بن معناده در .

۲۰ - قاج ، قاج : تاواج ، تاخراج
(وایی کلمه چینی دیمکدر)

۲۱ - آج : قلاج (ناز) ، قاساج ، یماج ،
۲۲ س : تالاس ، اوروس .

۲۳ - قو ، غو ، کوا : یباقو ،
آرغو ، یاقو ، بابیرکوا (بابیر)

(دیار بکرده حامه خالی ، تورنه طوتمده
کیرف قادیلر) ، تلهش (تلهش) ،
قیلش (قلاج)

۸ - ز : اوغوز ، تالاز ، اوروز
(آراس ، اوروس ، آرس ، آرسلان)
توفتوز ، ننگز .

۹ - میل : بامیل ، تارمول (دیاربکر
بولنده برخان)

۱۰ - دوز : بوندوز ، ساهموز ،
توندوز ، قوندوز ، سایدز .

۱۱ - داش ، دوش : تاردوش ،
قداش (قارده شک اصلی محمد کاشغری به
کوره) (قداش = حداش) معنانه
اولهرق قداش در)

۱۲ - در : بایدر ، (بابان - در)
اورقند (اورقوز - در) ، خاور (بهادر)

۱۳ - غور : اوغور ، صوفور ،
سالفور ، یازغر (ولاحقه چکلی لهجه سینه
منسوبدر) (کلمه اوغوزلرده اوکور ،
سالور ، یازر شکنده مغیف تلفظ اولونورلر)

۱۴ - مق : اوماق ، قالمق
(بودادینده قالان غول لهجه تایلر ، دیست)

۱۵ - قای ، ی : قاقی ، =
اسکی قریم خانقده ولی عهد ، خاتو =

چونکی مندرستاده خدیو) ، تورقای ،
نورقای ، چینای ، خنای .

۲۴ - لی: قازاق ، آلابوندایغ ،
دولتی ، سونئورلی ، جرووغ [. لیغ .
لاحقەس چکراجهی ، . لی ، لاحقەس
اوغوزجهی قائدر]

ضیاکولە آلب

مکتبلی خانم قیزلرک مارشی

بزکو جوحاک یورد قیزلری
درسمزه چالیشیرز . .
بزم ایچین بوبوک تاکری
نە یورمش آلیشیرز . .
بزم یوقدر تفنکمز
المزده ایکنە من وار . .
ایکنە یله در هپ جنکمز :
یاراگزى کیمار ضارار ؟
کیمدر هرکون ایشدن سوکرا
منزه دیکن آوملک ، میفتان ؟
منز کدنبجه اوزاقلره
اوبکزه کیمدر باقار ؟
منز آتارکن خصمه بومبا
چفتکزی کیمار وردی ؟
ذخیرەیی اوموزنده
حدودلره کیم کوتوردی ؟
افکارین فورقانلره
کیمدی امید . ایمان ساچان ؟

کین کوتەرك دوشمانلره
نیمدی سیاه باراق آجان ؟
بزدند وار چوق غازیلر :
قارا قاطمه ، قیزیل حایشه . .
بزدە اولدق چنه ، عسکر ،
بزدە کیرمک هر آتسه . .
بزدند وار عالم ، شەره :
هرمسلكده چالیشانلر . .
فقط ، بزه جنت ئەودر . .
اوكا فدا بوتون شانلر . .
بورجم ، نهید آلتندەيسه
قورئارمقدر وطنی . .
فقط ، ایشم اولدسوکرا :
اولمقدر رأو خانمی . .
بندە علم اوکرە نیرم ،
فقط ئەوه دیم زندان . .
آییزله ماز دیمش پیرم :
قادین ئەودن ، ئەو قادیندن . .
جمییت بر عضویتە
هاندر جیرەسی . .
گوکل طائلی برجنسه
ئەوه باقار نچرەسی . .
بودیاده - ویله حاک
ایکی شی وار: یوردله یوووا . .

زبوانی شهنیر سهك
جنت اولور بوكوك اووا . .
ای قارده شم ا سنده چالیش ،
صنعتك یوردی شهنات ا
اوروپا به كیت ، فن آلیش ،
آلدینگی یورده ایهت ا
سن ایلری کیتك دییه
بی صاقین صانما کیری . .
سن اسیر سهك وظیفه به
بنده اونك بر عسکری . .
هپ چیمشز بر بشكدن
برمکنیدن ای تورك اوغلو ا
سك قلبك خاص چاپکدن
بنمکده شفقت دولو . .

ضیا کوله آلب

اولکی هفته نوموق ایلندن اونودولوب
دیزیلین بر صیفه بی بو هفته سینا درج
ایلیورز :

بوجولان اثنا سنده آسور نازیر باک
دجه مفرندن بریسنه دوغرو یاغادینی ،
اوراده کندی اسمی وردیکی برکوبه
مهاجرلر یلشیردی [۱۲] ، بو کوبه
ظفر خاطره سی اوله رق بره بکافی ده برافدینی
قید اولونیورک موددن سوکرا قولب

بوغازی ابله لیجه شالرینه کلدیکی
اورادنده حاضرویه ایندرک عودت ایتدی
بلی اولور . دجه نك شرق وشالنده کی
بوجولانک ایمراطور قوموقله آتوربه
اوردوسنك آرتق چکلبوب کیتدیکی فکرینی
ویرمك ایسته مش . اونلری بوسورتک
آلدانوب قوتلرینی طاغتمه مجبور ایلده شدی .
بو کوسرتیسه آلدانان قوموقله قوتلرینی
صایوریدکاری صرده آسورنا زیربال
فینویه واصل اولمش واوراده بالکنز اوچ
هفته قالدقن سوکرا بونلری آنسزین باسق
ایچین هماز تکرار بوله چیمش . دجه نك
صول کناری بونجه یوردوش . نیبور
[یعنی آشیت طاغی] وهازاو [۱۳] ائکلنده کی
یگره قدر کوبی بافرق سرعته خربه

[۱۲] آسورنا زیر باک آدینی ویردیکی
کوی معلوم دکل . بو کوبک آدمی یا (کرخ
آسورنا زیر بال) ویا (دور آسورنا زیر بال)
اوله حق کی کورونیور . دجه نك یقینه کلا
صوره تپه سی آدینی احوال بورادن آلمشدر .
اگر بوله ایسه آسورنا زیر بال د لیجه به
کندی اسمی ویرمش دیمکدر . چونکه کلاصور
لیجه نك همان شمالی در .

[۱۲] احوال آشیتا بقینده کی دیکر طاغی
درک بشیری - خارزان حدودی در .

ایلیه مش . (آمیدا) نك شمال طرفه نده
 دجله نك صاغ کنارینه کچمش . قوموقلرک
 طویلاغلرینه میدان ویره مشدی . برصقین
 سبيله چاره سز قالان قوموقلر ایمبراطوره
 طونج طاقار ، شراب کوپلری ، بهار
 وقوبولر تقدیم ایدرک اطاعت کوسه مک
 محبور اولملار غفلت لر نك اجراسی بوسورله
 کور مشلردی .
 آ-ورنازیرالک بنه بوسنه ایچنده خاور
 بوینده کی بر عصیانی باصدیرمق ایچینه مازی
 داغلر نده باشدزباشه بر دولاشمه پادینی ،
 وقوموقلر آز بر زمان اقامت ایدرک راست
 کادیکی قبیله لری عجله طویلاوب عصیانی
 باصدیره یلیدی ده کورولورک آتوریلردن
 باشقا نصیرلرک بویه آتور اولدوسنه معاون
 قوت اوله رق ادغالی آ-ورنازیرالک ایله
 باشلايان یکی ومهم بر عاده ایدی .
 قوموق ایلی

قوموق ایلی

- ۷ -

قاهیری ده آسورنازیراله اطاعت ایتمه مش
 اولان داغل قوموقلر ، بوایمر طورک
 جنوبه وجزیر شرقیده مشغول بولوندی
 ایکی سنه ظرفنده ، قوموق ایلی نك اوله کی
 قبیله لرینی وحشی تیرخولرله بض یافین
 آراحی قبیله لرینی بیه کندیلرینه اولدورده
 آتوریه حاکمیتنه برضربه دها ایتدیرمشاردی .
 فقط بوملی جرکتلرده اصل قوموق
 حکمدار نك آدی وخدمتی کچمبور . احمال
 بوذات یانندیسی طوشخانه ایله دام داموذا
 فارنزولرینی آراسنه صیفشمن کوره رک
 جسرانی غائب اتمش ، آتوریه اردوسنك
 بر باصفینه امیر اولق . اشکجه لرله اولنك
 دوشونجه لرینه قایلمش بولونیور ویا هر
 نورلوملی جرمانره علمدار اوله رق آتوریه نك
 صادق بر واسالی حالده . راحت وصفا
 ایچنده قالنی مللی منافعه ترجیح ایلیوردی .
 قبیله رئیسارنده کورولن نك کنبشی
 صلاحیت . بونلرک نك بحرانی زمانلرده
 مستقل بر نسل کی حرکتلری بوموموق
 حکمدار نك جانسز رهکل حالده قالس
 اولدینی . خاندانی اعضا نك ده آتوریه مدیتی
 ایله او بوشدیرلش قانسرلردن عبارت
 درادینی ظن ایتدیر یورو آتور اولدوسنك
 هر دفعه دجله کنارینه فولایچه یاناشه یلمه سی
 بوظنی قوتلندیر یور .
 حکمدار ایله مات آراسنده حسن ابدیان
 بوایفونسزاق مالطیع قوموق ده یاننجیلر
 علمند کی ان شدانی تشبیرک برضربه ده
 ارمینی الشایچ ایدیسور وخارجی دشمنلره
 قارشی قوموقلرده برک جرانی بر اقبوردی .

دجله یقینندگی و (آمیدا) اطرافندگی
 قوم و قلمده آثور اوردو-ك (تیلولی)
 [۳] فصرینه دوشو یا ناشدنی کورونجه
 کیرخولره امتثالاً ایچراطوره اطاعت استایلر
 ویرلین ویرکیلرینی بو فصره طو پلا یوب
 تسلیم ایادیلر . ایچراطور دجله یی کچرک
 (ایشتراتی) [۴] نعلسه واورانده
 (کیماکی) [۵] به قدر کیتدکن و بورالده
 بحر طغی و کروان چن طاغری ائکارنده در
 دیور . فقط کیرخوبه یغنی اولدینی ده
 آکلاشیلیور .

[۳] ما-پرونك كوكك جوارنده
 بولنسه احوال ویرکی (تیلولی) فصری
 (تلعلو) اولمدر . بوراده هییلر
 قالمه بر اوبوك = هوبوك ارلدینی کی دجله
 منبع نلن آمیدایه کلن بولده بورادنی
 کچور . بوراسی عینی زمانده آمیدا
 شیانده کی کچیدکه اوکنده در احوال قوموق
 حکمدارلری ایچراطورلری بوراده قارشیلار
 دیولردی .

[۴] ایشتراتی : ارغی نك ۲۵ کیلومتره
 شمال شرفینده (بیرو) سوی یقینده کی
 (خسروت) قریبسی اولمیدر .
 [۵] یری معلوم دکل .

فقط به هر نه مال اولورسه اولسون
 رؤسا بودنده کیرلجه اتفاقه موفق اولمشلر
 و قوموشولندن منفقرده بوله ییشاردی .
 ایکی ییلدن بری بوزینی شمال دوندورمکه
 وقت بولامیق آسورناز یرابالك [ق م
 ۸۸۰ ده] پاخنیدن حرکتی قوم و قلمره
 منفقرینی تلاشه دوشوردی . آسورناز
 یرابال بودنده فراه و آرزانیایه [یعنی مساد
 سویه] قادر دایانق و کیرخولره قوم قلمری
 کندینسه قطعی اولارق اطاعت استدر دکن
 سوکرا (آمیدا) اطرافنده دوشوردی
 دوشوبه کندینسه تابع برمارش . برده
 بکلنکلر مطلقه وجود کتیرك غنمه
 یورومشدی .

یرخولر آثور اوردوسنه مقاومت
 کوسترمش اولان (مایانه) [۱] شهریک
 بما واهالینسه قتل عام ایلدینکی کورونجه
 مقاومت جسامت ایلده مدیار ، ایچراطوری
 سلاملاق ایچین حواره کی (زازا بوخا)
 [۲] فوناق عطله قوشیلر .

[۱] ره ولنسون بوراسی (میدیات)
 اولارق کوستر یور . ما-پرو آثوری متلره
 اویق ایچین بونی چرمیک طرفلرند آرایور .
 [۲] یری بللی دکلدر . ماخذ من بونی
 دیاربکر ایله فرات آراسنه آرایور واحوال

ايشاری کندی حسابنه تماملادقن سوکرا
 قاشیاری به دوغرو حرکت باشلادی .
 قاشیاری نك شمال ودرسا نرند آثوره
 اوردوسی حقیق مشکلا نه اوشادی ؟
 بود الرده کی قومو قار بک وندانه مقاومت
 کوستردیلر .
 فقط ، آسورتاز براباک اقدمه سنه کوره
 نهایت طالع امپراطوره کولدی ، آدم آدیم
 مدافعه ایلی هر موضع وحقی دورت صیرا
 دیوارله محاط اولمسه نه رغما (مادارا)
 شهری یله بک چاقو آثور بک الله دوشدی .
 لکن نه دهنه امپراطور نیر ورله نیر دوشدی ها
 چوق صیقندیر مهن طوشخانه به دوشدی .
 آثوره اوردوسی برحوالی به کلیر کن
 دیر یارک ایچند کچدیکی حالد دیر یارک
 رئیس مقری اولان (پتورا) [۶]
 شهر یله کیر خو حدودند کی (آرباک) [۷]
 شهری هنوز آثوره اوردوسنه اهمیت
 ویرمه مشدی . امپراطور طوشخانه ده
 برانشام استراحتدن سوکرا آرابه لرینک
 الک خفیلرینی وائلیلر نك الک سچمه لرینی
 [۶] پتورا : ماسپه رویه کوره
 طوشخانه نك (کرخک) ۳۰ کیلومتره شمال
 مرقه سنده برلقق محتل در .
 [۷] ری بیرلده بود .

آوب دجله کی کچدی ، بوتون کجه
 حیوان او قنده بول آلدی ، صبا حلین
 (پتورا) او کنده کوروندی ، بیک بش بوز
 کیشی ایله مدافعه اولونان بو بویوک شهر بک
 قالین بر سور ایله محاط اولدینی حالد آثور
 فقطانی ، امپراطور لرینک اقدمه سنه کوره ،
 بلافاصله برق سکز ساعت چاباشدندن سوکرا
 دیوارلری ییقندیر : مدافعه لک سکز بوزی
 آچیلان کدیک آلدنه محو اولدی ، اسیر
 دوشن اوتله کلرله قلعه ک فیلرلی اوکند
 قازقلاندی ، (آرباک) شهری ده ، عینی
 حاققه اوشادی . بورالرده مظفر اولان
 آثوره اوردوسی بتون (دیربا) پدایغما بیدی .
 بوزدن سوکرا آثوره قوتلری شماله ،
 فیری = ناری (اوزرسته یوردیلر .
 (ماتو) [۸] کچدیلرندن آنجی قانی
 به محاربه نتیجه ده کچه بلندیلر . (ماتو) .
 مهم قوتار ضایع ایله امپراطور غصبی تسکین
 ایچن برحوالی به ایکبوز الی شهر ووی
 [۸] ماتو : ماسپه رویه کوره میافرقین
 شمانده کی (دوروسه = دارقوس) تپلری
 آراستنده آراغی لازم کلپور . احتمال (ایل)
 ایله (هان) آراستنده و سینه سوی ارزنده کی
 (متینا) ، (مدینا) قریلری در . چونکه
 قاری به ورادنده بول کیدیور .

یاقدردی و طوشخانه به يك چوق غنیمت
کوندردی .

بوئانده (بیت زامانی) [۹] اها لیس
پرنسلی (آمی باال) ی اولادور مشلر ،
رینه (بورامان) اهل ریسن کچیر مشلردی .
آسورناز باال بونی خبر آلاجه ها (پناه)
[۱۰] به یئشدی عصیان یاسدیردی ،
سایلمار غنام آلدی . بورامانی باقالادی ،
دریسنی یوزدیردی ، رینه قارداشی
آرناو (ی کچیردی ، وقتله بیت زامانی به
باشمش و مرور زمانه طاغاش اولار
اسکی آئوری حائلردن ساغ اولانلری
اورا به طویلادی ، اونارک هر تورلو
استراحتلری تآمین ائیدی .

ایمپراطورک کوس-تربکی بومرعتدق
اورکن (شورپیا) ، (نیرو) ، (اولی با)
[۱۱] ایله دها باشق یرلر آزمان سوکرا
وریکلردن اولان بورجارینی اوده دیر .
(حامانو) ده چوقدن ری عصیان حالده

[۹] بیت زامانی : آرای حکومتی در
بالغ منبعلله فرات آراسنده ابدی .

[۱۰] -یناوه کیخاودن باشق در بیت
زمانی ده آراه حق در .

[۱۱] (اولی با) له یر، یلنمبور .
احتمال استرابونک (اولیه ریا) دیدکی ویرینی

بولنان شورا [بنی همدیک ساوور] شهر ی
بيله بواجرا آئدن نورکدی ، خصمانه
حرکاتدن واز کچدی ، آئوریه به مطیع اولدی .
بواشار ق . م . ۸۸۰ سنه ی طرفنده
یئتمش و آرتق قوموق بوتاریخدن اعتباراً
۱۳:۱۲ سنه ایچین آئوریه نك - سی جیماز
رواسالی اولمشدی . قوموق نورکاری
مشترک دوشبان قارشیسندن اتحاد سترانك
جراخی بوسورتله بردقه دها چکمش
اولدیلر . قوموق نك طونج طاققر ، بوخار ،
قویونلر و شراب کوپلرندن هبارت ویرکیسنه
شمدی بارکیلر ، آراهلر ، معادن و هر تورلو
مواشی ده ضم اولوندی . طوشخانه و دام
داموزادن باشق (نیلولی) نصبه سی و حتی
(آمیدا) شهر ی بيله آئوریه نك قرال
شملری آراسنه قید اولوندی . اولجه
برحال ظهورنده آئوریه قاریز و نلر نك
بارخمی واس الحركات خدمتی آورده سی
ایچین تآیس ابدلان شهرلره شمدی
سطوت و مهابت کوس-تره نك منلوبلری
لعه دلرینه رحایت ایتدیرمك و تحصیل اولونان
امو نك اد قاری ایچین ده پو خدمتی کورمك
ونیلدی ده ویرلدی . نیلولی ، طوشخانه
و آمیدی آرتق ایمپراطورک سفر لرده اقامت
ایچین پاشا سودگلری شهرلردن اولدی و غالباً

آئور اداراسنه برتورالو ایصینه میان قوموق نورکاری (ق م ۸۶۷) دینه عادت وجهه گیرخولرله متفقاً سوک برطالع تجربه سنه داها گیریشدیلر و آئورنازیرابالی شاله دوشو بر سفر داها باقمه مجبوراستیلر. آئوریه، ویرلن ویریلر کسینمش (آمینا) و (دام داموزا) شهرری اصل ساحیلری اولان قوموقلرک انعدوشمش، ودرالدق آئوریه فاریر و نلری قوغولمادی دده بو یوک مقیاسده بر عصیان ایدی

آئوریه چابوق داورانه مایبی تقدیرده اصل آئوریه ولانلکده قوموقلر و متفقینه تبعیت ایدم چکلرینه شبه یوقدی بقی تقدیر ایدق آئورنازیرابال سوک سفری اولوق اوزره سلاحلادی، گیرخونی ماشدن باشه چکنددی، بولی اولمده واست کلدی برری یاقدی. بقدی. ((۶)) و (ایزاللا) اها ایمی ده هصیل اشتراک ایدکاری حالد دایا امانیلر، وریکی ورجاری همان تسایم ادوب ائیر طورک رضانی تحصیل ایتیلر.

[۱۶] کبی مانی: بری یا حور مایه ورو طمان صویله بتایس چای راستنده آریور احوال مونی طرفلرنده کی (حقیقه) دره وزانسلیلرک (کافیا، کفن) دیکاری رده

حکمدار ایل برنسلرینک بلنرینه ده بونلری قونطرول ایله مکلف برقم ایلچی ده قونولدی. قوموقلرک محکومیتی تعقیب ایدن ۱۲: ۱۳ سنه ظرفنده آئوریه غریبی الحزیره کی (یت آدینی) [۱۲]، (شوطاب) [۱۳]، (طول آبی) [۱۴] (حارراز)، (یت باخبانی) [۱۵] کی بیوک و کوچولک محکومتلر آئوریه حاکمیتی قبول ایدکاری صرمده (قارغیش) ده کی هیت حکمداری (سانقارا) ده بلامقاومت آئوراور دولرینه تسایم ارانی و آرتق آئوریه حدودی بو طرفلرده شرمده (کدته تریس) بتایس صوینه شالان آرزانیایه [مراد صوینه] و غریبن فرانیه و آبلکباده کی طوروس داغلرینه دایامش و سویله شارنه کوه (باری) ده امپراطورلرده اطامت ایتشدی.

[۱۲] یت آدینی: خاور ایله بالخ آراسته کی لرلدر. فقط فرانک اوتونه سنده اراضیه مالک ایدی و اولجه سویلندیکی وجهه یاغتی (تول بارصیب) دینان بیره جک ایدی. [۱۳] شوطاب: فرات زیرکنده ایدی. [۱۴] طول آبی: یت باخبانی ایل یت آدینی آراسته ایدی. [۱۵] یت باخبالی: شنه بیکر رأس البی

شعر :

ایکنجی استدعا

غازی پاشا حضرتلرینه

سن دینجه ، صلحدن سوکرا ایسترم :

هرکس کی بر فرد اولوق ، حراولوق ،

هیزده دوغدی بوبوک بر وهم :

کرچکدنمی بوقیامت قویه حق ؟

یکیدنمی باشلايه حق فلاکت ؟

دوشه جکمی ینه درده ملاکت ؟

خایر ، اصلا ! یوقور بوکا بر امکان :

فرد اوله ماز بر ملنک بشیری . .

حردر بلنکه مفکورده سن بر انسان ،

حر اوله ماز وظیفه نلک اسیری . .

کیسه یاریم بیراقه ماز بر انشی ،

اثرینک بور جلوسیدر هر کیشی . .

غازی پاشا ! کرچه فضله بورولدک ،

احتمالک راحتده محتاج نلک . .

لایین تورکک طایفه سی بولدک ،

اکسیر کی بوملته علاج نلک . .

تورک چوجوقدر یاشایه ماز بامانز ،

کارا کفده ، قولاغوزمنز ، لایه بامانز . .

آرتق چفتلک دکل بوحر ملاکت ،

قهرمانلر صوبی اولان بوملت ،

آرسلانلری کورمک ایدنر یاشنده . .

تیراهلی آنده اوکا کم مدد

ایله مشسه اودر اونجه معتمد . .

تیپه سنده قهرمانلر اولونجه ،

بوملکت دائم کیتمش ایلری . .

ایلک سیرابه حربص فردلر دولونجه

باسلی قلنلش قلینده کی جرهمی . .

بوملنک حالی اولور بک پامان ،

قولاغوزی اولمازسه بر قهرمانه . .

غازی پاشا ! اولو ناگری عشقنه !

آنکدن بوملکی چوروک بیراقا !

آبی ، قورتاردینک یوردک خاقنه ،

اوکسوز آبی بونی بونوک بیراقا !

مکتبکده اوننی اوقوت ، چالیشدیر ،

یاواش یاواش خاقه بییاقه آلیشدیر . .

قیجیدن آکلاشایر اصابت :

یوقدر سفک کی تورکی آکلایان . .

بیان ، آنجق یایه یایر بر خدمت ،

سنک عصری بیلس ، ملکی آکلایان . .

بوملنک سن طومارنه آکلدن ،

یاکاش یوله کیده بیایر جهلندن . .

سن یالکز بر بوبوک انسان دکلاک ،

سندده صافلی نجه مجهول فوتلر . .

یالکز داهی وقهرمان دکلاک ،

هم سنده در زده موهوب نصرتلر :

فقط بوسوك كتاب شكلنده هېښي ردې
اوفودېښ زمان يې اوقو ورشم كې درېن
الاهي بر هيجان ايځنده قلم .

يو كتابده خنداك ، صوك اترك ،
باش دولانديځي اسلوبې گرفت ، جهل

ايځنده روحك صارخوډ ، كوتورن ،
سوروكا يوب دوبرن خوشقوناني وفور .

نه چنيد چنيد منظرلر ، هده تثبيت
ايديله ميهك قادر رنگار واردر بواړنده

بويوك الاهي بر صنعت انديشه سيله چاربان
بويوك قاي آما ولوك بسط ده فوري

ايځنده چرچيوه لن ساده ، مثالري
ابداع ايښي . بونلر آراسه نده بالخاصه

- زينم ، زينم - حكايه سي : ازير
كوبارينك برنده جريان ايډيور . سارجه

بر تورك اونده بويومش وپوتون جالنهك
درېن شفقتي كورمش بر رومك بوسوك

يونان اسقيلا سيله برابر ازيردن كويه كليور .
بر قاج رومه برابر افنديسك اوينه عوم

ايډيور . اوك دامادني اولديريور . قيزي
زني ده بر يونان ضابطه وريور :

اوزماز قهرمان زين باشي اوزرنده
دوڼ قانلي ولوله هانده قارش عصبان

ايډيور . يونان ضابطي اولديريور .
وكندي ، كندي ده پخړه دني اشخي آيور

تورك فيضنك قايناغيسك ، طاش ، دورما !
ايچون كان جهلري دور دورما !

تكماتك زيركي دها ادر ،
طالعز سنده انجش تجلي . .

بزي موعود زرقيه بولاشدير :
بوده سنك وظيفه كدر بس بللي . .

تورك ، حركتي غمدين اودوچ الهاره
نورلانيركن جهان ، نورسز قالماز . .

ضيا كوك آلب

برشاه اثر :

— داغه چيقان قورډ —

وخالده اديب خاتم

بويولا لذت لردن صوگرا اشباه كن بر
روحك وړديكي دولغوناق ايځنده يم .

چوقدنبري نارېن خيالره سوساو برومانك
لذيله مست اولماشدم .

آراسير اغز تهلر ده . مجموعه لرده اوزوناني
يگرمي سطرې پكې مين يازيار بېلهم كه روحك

حرسني قطعيه كافي كليري ؟ بوخته خالده
اديب خانك كوزمل كتابك وړديكي ذوقك

ذريند كلري ايځنده نفيس ، مستنا ساعتلر
پكېردم . اولرلرډن برقمه يانجې دكلم .

بويوك مجموعه ده ، حاكيت مليه غزنه سنده
حكايله لردن ، مشور لردن برقمه اوقومشدم .

جبهه کیربارنده ده اک کور سیه
ادیاناک، فسح افلریده دائمی رموسیق
خالده ترنم ایتدی بویله ملی نغمه لرله بو کتاب
میدانه کلدی . وعینی زمانده خالده خانم
بو بوک رعالمده مظهر در . . .

طامعز ژاندارق سوکیلی فرانسه
ملک حریتی کورمده دی - بو بوک یاسلر
ایچنده چرپینان فرانسه ملتنک ایی کونی
کورمدهن حیاندن ایرلدی .

فقط خالده خانم ، ملتنک ابدی حریتی
کوردی . صاحبدن سوکرا ، ملتنک و ملکنک
یکدن تأسیس ، واحیانه نده چالیشه حق
اجتاهی معمارلردن بری ده کندیس اوله جقدر .
- داغه چیقاجق قورد - بوتون آنادولونک
سینه سنده یاشایان خلقدن آلمشدر .
جونیبلر بزدندر ، وشیمدی به قدار هیچ بر
رومانجیمز بو قدار خالق روحی درین
برصنتک و بریدی یونسک حساسیتله تثبیت
ایده مه شدی اژده آنادولونک افسندن
اک بو بوک قومانداننه قدار هپی اژده
موجوددر . برکوف بزدده بر حرب ادبیاتنک
کلیاتی طویلانه - داغه چیقان قورد - او
اثرلر آرا-مده برشا اثر اولار قاله جقدر .

علی ترهت

چیلدرمش زینب ، زینب ، زینب شرقیسی
- بوله برك رقص ایدیور .

کویک قاجمه لرله دولوب بوشاناز هوا سی
ایچنده زینب فچرك نورلی هاله لری شکنده
پارلیبور . . .

بو شکانه دن سوکرا دغانه مشوره سی :
- صحنی کل پاشا ، عصمت پاشا ، فوزی پاشا
دغانه ری تفرله اوروشور ، اونه کیسی
فرار ایدن دوشماک قاچیشی سیر ایدیور .
اوچنجیمی ققاره قدار اوزایان مجوماری
تمشا ایدیور .

خالده خانم دغانه بکی برکونشک
دوغوشی سزبور جوشلی بروج
ایچنده بوتون روحنک انگیزنده وطن
اشتیاقنک ویردی صبحانقله دغانه شهرینی
ایده ایدیور ایشته ، کتاب آنادولونک
باغردن دیشقیراز شیلردن قوردیکی
شهرنلرله اولودر . بوتون سیال کوزه لکری
علاوی صنعتک بو بوک مهارتیه تثبیت اتمش
سحرلی قلمی جلله ک تورلو بلاغنی داملا ،
داملا حس ایتدیور .

خالده خانم بختیار دانونجی بوکی سپردن ،
سپردی . یاره ایلره شفا ویردی .
بوتون روحی اضطراب دویانلره درین
شهرینک الاغی افسونی نغخ ایتدی . . .